

บทที่ 4

บทบาทของกองกำลังกึ่งทหารในกระบวนการพิทักษ์พื้นที่ เขตหลังของจังหวัดเลย

ลักษณะทั่วไป

1. สภาพทางภูมิศาสตร์

จังหวัดเลยตั้งอยู่เหนือสุด เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเนื้อที่ประมาณ 11,424 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองเป็นแนวพรมแดน

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น กิ่งอำเภอน้ำหนาว อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอสังขุม จังหวัดหนองคาย อำเภอท่าลี่ อำเภอหนองหิน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดอุดรธานี และอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอชาติตระการ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

2. ลักษณะภูมิประเทศ

แบ่งลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดได้ออกเป็น 3 เขต คือ

ก. เขตภูเขาสูง อยู่ทางด้านทิศตะวันตก ในเขตอำเภอนาแห้ว อำเภอภูเรือ อำเภอด่านซ้าย อำเภอท่าลี่ ในเขตนี้การคมนาคมไม่สะดวก มีพื้นที่เพาะปลูกน้อย มีประชากรเบาบาง

ข. เขตที่ราบเชิงเขา อยู่ทางด้านทิศใต้และทิศตะวันออก ในเขตอำเภอภูกระดึง อำเภอปากชม กิ่งอำเภอภูหลวง กิ่งอำเภอนาดัง และกิ่งอำเภอผาขาว มีที่ราบเชิงเขาที่พอจะเพาะปลูกได้บ้าง มีประชากรหนาแน่นปานกลาง

ค. เขตที่ราบลุ่ม ได้แก่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเลยและแม่น้ำโขง ในเขตอำเภอเมือง อำเภอวังสะพุง อำเภอเชียงคาน มีพื้นที่ทำการเกษตรได้ดี ประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น

3. ลักษณะภูมิอากาศ

จากการที่สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเลยเป็นภูเขาสูง ทำให้อุณหภูมิเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ฤดูร้อนอากาศร้อน ฤดูหนาวอากาศหนาวจัด (เดือนธันวาคม 2518 อุณหภูมิลดลงถึง

-1.3 องค์าเซลเซียส) จนกล่าวได้ว่าจังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่หนาวเย็นที่สุดของประเทศไทย¹

4. การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดเลยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ ดังนี้²

- อำเภอเมืองเลย
- อำเภอวังสะพุง -
- อำเภอภูกระดึง
- อำเภอเชียงคาน
- อำเภอปากชม
- อำเภอท่าลี่
- อำเภอภูเรือ
- อำเภอด่านซ้าย
- อำเภอนาแห้ว
- อำเภอนาดัง
- กิ่งอำเภอภูหลวง
- กิ่งอำเภอผาขาว

ลักษณะภูมิศาสตร์ที่ส่งผลด้านความมั่นคง

จังหวัดเลยมีนรมแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ล.) ซึ่งมีลัทธิการปกครองแตกต่างจากประเทศไทย และมีส่วนในการสนับสนุนการก่อการร้ายของ พคท. ตลอดจนมีปัญหากระทบกระทั่งกันตามแนวชายแดน ทั้งในเรื่องความไม่แน่ชัดของเส้นแบ่งเขตแดน และปัญหาความไม่ไว้วางใจกันอื่น ๆ ในจำนวน 10 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ ของจังหวัดเลย มีถึง 6 อำเภอ ที่มีพื้นที่ติดกับ สปป.ล. โดยอำเภอนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย อำเภอภูเรือ อำเภอท่าลี่ และอำเภอเชียงคาน มีแม่น้ำเหืองเป็นเส้นแบ่งเขตแดน และตั้งแต่อำเภอเชียงคานถึงอำเภอปากชม มีแม่น้ำโขง ซึ่งไหลเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยทางอำเภอเชียงคาน เป็นเส้นแบ่งเขตแดน โดยมีแม่น้ำเหืองมาบรรจบกับแม่น้ำโขง ที่อำเภอเชียงคานเช่นเดียวกัน

¹ สำนักงานจังหวัดเลย บรรยายสรุปข้อราชการจังหวัดเลย พ.ศ. 2533, หน้า 2.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 3.

พรมแดนของจังหวัดเลย ที่ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทางจังหวัดเลยนี้ ยาวประมาณ 200 กิโลเมตร และบริเวณเส้นแบ่งเขตแดนส่วนใหญ่เป็นป่าเขา ขากแก่การลาดตระเวนตรวจตรา และในส่วนที่มีแม่น้ำเหืองเป็นเส้นกั้นพรมแดน ในฤดูแล้ง น้ำจะแห้งมาก สามารถเดินข้ามได้โดยง่าย ทำให้ง่ายต่อการแทรกซึมและหลบหนีเข้าเมือง และจากการที่การแทรกซึมเข้าทางชายแดนจังหวัดเลยยากแก่การระวังป้องกัน และลักษณะภูมิประเทศเอื้ออำนวย ยุทธศาสตร์การรุกรานของข้าศึกจึงกำหนดเส้นทางรุกหลักไว้ทางช่องทางอำเภอชายแดนจังหวัดเลย นอกจากนั้นแล้ว ความไม่แน่ชัดในเรื่องเส้นแบ่งเขตแดนยังทำให้เกิดปัญหาการกระทบกระทั่งกัน ต่างฝ่ายต่างมีหลักฐานแสดงเส้นเขตแดนที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดปัญหาการอ้างชิงกรรมสิทธิ์นั้นทั้งนี้เกิดการสู้รบกันขึ้น เช่นที่เคยเกิดขึ้น กรณีปัญหาชายแดนบ้านร่มเกล้า และปัญหานี้ก็ยังคงเกิดขึ้นได้อีกเสมอ หากยังไม่มีการชี้แจงว่าเส้นแบ่งเขตแดนที่ทั้งสองฝ่ายยอมรับคือจุดไหน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเมื่อใดที่ความสัมพันธ์ทางการทูตและนโยบายของรัฐเป็นไปคนละทางกันแล้ว ความขัดแย้งก็พร้อมที่จะเกิดขึ้นได้โดยง่ายในทันที

สภาพปัญหาด้านความมั่นคงภายใน

สภาพพื้นที่ของจังหวัดเลย ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง และมีสภาพเป็นป่าดงดิบ ทำให้ช่วงระยะเวลาหนึ่งได้กลายเป็นฐานที่มั่นสำคัญ ๆ ของกลุ่มผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณรอยต่อของจังหวัดเลยกับจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดเลยจึงมีการเคลื่อนไหวของหน่วยจรยุทธทั่วพื้นที่ของจังหวัด ทั้งนี้โดยพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้รับการสนับสนุนจากภายนอกประเทศ แม้ในปัจจุบัน การดำเนินงานต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ จะทำให้การเคลื่อนไหวของพคท.หยุดโดยสิ้นเชิง มีการเข้ามอบตัวและการถูกจับกุมของ ผคค. ระดับนำหลายคน ทั้งนี้เนื่องจากความสำเร็จของการเปลี่ยนนโยบายต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ มาเป็นนโยบายการเมืองนำการทหารและการเปลี่ยนแปลงในประเทศ ผู้นำฝ่ายคอมมิวนิสต์ทำให้ พคท. ไม่ได้รับการสนับสนุนการดำเนินการก่อการร้ายในประเทศเช่นเคย จึงทำให้ พคท. ต้องยุบเขตงานต่าง ๆ ลงจนหมดสิ้น โดยเฉพาะในพื้นที่อีสานตอนบน แต่อย่างไรก็ตาม แม้สมาชิกส่วนใหญ่ของ พคท. จะถูกจับกุมหรือเข้ามอบตัวเกือบหมดสิ้น แต่ยังมีบางส่วนที่ยังไม่ยอมเข้ามอบตัวและยังมีการเคลื่อนไหวอยู่ในพื้นที่หลายอำเภอของจังหวัดเลย โดยอาศัยเงื่อนไขสถานการณ์ทางการเมือง และเงื่อนไขสังคมต่าง ๆ

นอกจากนี้แล้ว ยังมีขบวนการประชาชนไทยปฏิวัติ (ขปทป.) หรือที่เรียกว่าพรรคใหม่ หมายถึง ขบวนการคอมมิวนิสต์ที่ก่อตั้งขึ้นภายใต้การสนับสนุนของเวียดนาม และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีรัสเซียให้การสนับสนุน กำลังเร่งดำเนินการการเคลื่อนไหวขยายแนวร่วมมวลชนในเขตพื้นที่หลายอำเภอของจังหวัดเลยเช่นกัน

กระบวนการพิทักษ์พื้นที่ เขตหลัง ในจังหวัดเลย

จากสภาพปัญหาด้านความมั่นคงและสภาพภูมิประเทศที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ยุทธศาสตร์ "รูปตัวแอลใหญ่" จังหวัดเลยจึงจะอยู่ในแนวทางการเคลื่อนกำลังเข้ารุกราน (ทั้งพื้นที่ที่เป็นแนวทางการเคลื่อนที่หลักและแนวทางการเคลื่อนที่รอง) และการแทรกซึมของข้าศึก ฉะนั้นทางทหารจึงถือว่าจังหวัดเลยเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งพื้นที่ตามแนวชายแดน และพื้นที่เขตหลังแนวชายแดน เพราะหากข้าศึกเข้ารุกรานโดยสามารถเคลื่อนที่ผ่านแนวด่านทางนราปรการแรกคือจังหวัดเลยได้แล้ว กองกำลังของข้าศึกก็จะสามารถเคลื่อนเข้ารุกรานประเทศไทยได้ในอีกหลายทิศทาง ซึ่งข้าศึกอาจจะเข้ายึด 16 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้โดยไม่ยากนัก ดังนั้น ความสำคัญทางยุทธศาสตร์ของพื้นที่จังหวัดเลยจึงมีทั้งพื้นที่แนวชายแดน ซึ่งจะ เป็นพื้นที่การรบ และพื้นที่เขตหลังซึ่งเป็นแนวที่ไม่ยอมให้ข้าศึกผ่าน ดังนั้น การดำเนินกระบวนการด้านทางนราปรการจึงจำเป็นต้องที่จะต้องเป็นไปอย่างสัมพันธ์สอดคล้องกันทั้ง 2 พื้นที่

ยุทธศาสตร์ของการต่อสู้เบ็ดเสร็จ จึงได้กำหนดและแบ่งมอบภารกิจให้กองกำลังรบส่วนต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้หน่วยเหล่านั้นได้มีการเตรียมการเพื่อเผชิญกับภัยคุกคามทั้งภายในและภายนอกประเทศในทุกสถานการณ์อย่างมีความพร้อมอยู่เสมอ ไม่ว่าจะอยู่ในภาวะใด (ปกติหรือสงคราม) ซึ่งการเตรียมการให้พร้อมอยู่เสมอเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะถ้าเกิดเหตุการณ์ได้ขึ้นแล้ว ประเทศชาติอาจรับสถานการณ์ไม่ได้ อันเป็นการส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ การศึกษาการเตรียมการในที่นี้ เป็นการศึกษาเหตุการณ์ที่ประเทศชาติยังอยู่ในภาวะปกติจึงมีความสำคัญและทำให้ทราบถึงความพร้อมในกระบวนการต่อสู้เบ็ดเสร็จของประเทศในพื้นที่จังหวัดที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง

พื้นที่ของจังหวัดเลย ตามแผนปฏิบัติการพิทักษ์ที่เขตหลัง จัดให้ 6 อำเภอชายแดน คือ อ.นาแห้ว, ด่านซ้าย, ภูเรือ, ท่าลี่, เชียงคานและปากชม อยู่ในประเภทพื้นที่ที่ 1 ส่วนอีก 4 อำเภอ 2 กิ่งอำเภออยู่ในประเภทพื้นที่ที่ 2 คือ อ.เมือง, ภูกระดึง, วังสะพุง, นาด้วง, กิ่งอำเภอภูหลวง, และกิ่งอำเภอผาขาว ซึ่งหมายถึงว่า พื้นที่ของจังหวัดเลยเป็นพื้นที่ที่มีภัยคุกคามทางด้านความมั่นคงทั้งหมด โดยในพื้นที่ที่ 1 เป็นพื้นที่เพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดน เป็นพื้นที่ช่องทางแทรกซึมตามแนวชายแดนและเป็นบริเวณเส้นทางรุกหลักของข้าศึก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ที่ได้รับการกำหนดให้แบ่งเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากมีการละเมิดอธิปไตยอยู่เนือง ๆ คือพื้นที่ อ.นาแห้ว ส่วนพื้นที่ที่ 2 เป็นพื้นที่เพื่อความมั่นคงภายใน เป็นพื้นที่เขตหลังแนวชายแดนที่จะได้รับความกระทบกระเทือนและความเสียหาย ถ้ามีการปฏิบัติการของฝ่ายตรงข้าม นอกจากนี้ยัง

เป็นพื้นที่ที่มีภัยคุกคามภายใน ตลอดจนมีแนวโน้มของภัยคุกคามอันเกิดจากขบวนการหรือกลุ่มผู้ก่อการร้ายต่าง ๆ ทั้งจากนอกประเทศ หรือกลุ่มคอมมิวนิสต์ภายในประเทศ ดังนั้น พื้นที่ที่ 2 ของจังหวัดเลยจึงจัดเป็นพื้นที่ล่อแหลม ที่มีความไม่ปลอดภัยจากสภาพที่มีภัยคุกคาม พื้นที่ยุทธศาสตร์ในแผนยุทธศาสตร์พัฒนา จึงได้กำหนดหมู่บ้านเป้าหมายในจังหวัดเลย เป็นหมู่บ้านประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2³ โดยแยกเป็นดังนี้

- หมู่บ้านเป้าหมายประเภทที่ 1 จัดตั้งเป็นหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) แล้ว จำนวน 21 หมู่บ้าน ใน 8 ตำบล ของ 4 อำเภอ
- หมู่บ้านเป้าหมายประเภทที่ 2 จัดตั้งเป็นหมู่บ้าน ปชด. แล้ว จำนวน 14 หมู่บ้าน ใน 6 ตำบล ของ 2 อำเภอ
- หมู่บ้านเป้าหมายประเภทที่ 1 ขอจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน ปชด. จำนวน 17 หมู่บ้าน ใน 5 ตำบล ของ 3 อำเภอ
- หมู่บ้านเป้าหมายประเภทที่ 2 ขอจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน ปชด. จำนวน 5 หมู่บ้าน ใน 3 ตำบล ของ 2 อำเภอ

นอกจากนี้แล้ว ยังมีหมู่บ้านเป้าหมายประเภทที่ 3 อยู่ในพื้นที่เพื่อความมั่นคงภายในอีก 8 หมู่บ้าน ใน 7 ตำบล ของ 4 อำเภอ จึงจะเห็นได้ว่าพื้นที่ของจังหวัดเลยเป็นพื้นที่ที่เผชิญกับภัยคุกคามจากภายนอกประเทศ ระบบการป้องกันประเทศจึงให้ความสำคัญกับพื้นที่ของจังหวัดเลย โดยมีหน่วยงานด้านความมั่นคงจำนวนมากที่เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ กองกำลังกึ่งทหารที่ศึกษาในที่นี้ คือกองกำลัง อส. ก็เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านความมั่นคงอยู่ในจังหวัดเลย มีจำนวนมาเป็นลำดับที่ 1 ของประเทศ และมีบทบาทสำคัญในกระบวนการป้องกันประเทศ ซึ่งจะได้กล่าวถึงบทบาทและการปฏิบัติภารกิจต่อไป

³ หมู่บ้านเป้าหมาย แบ่งเป็น 3 ประเภท ประเภทที่ 1 เป็นหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่เพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดน และอยู่ในแนวทางการเคลื่อนที่สำคัญของฝ่ายตรงข้าม ประเภทที่ 2 เป็นหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่เพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดน แต่อยู่นอกแนวทางการเคลื่อนที่สำคัญของฝ่ายตรงข้าม ประเภทที่ 3 เป็นหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่เพื่อความมั่นคงภายใน

ในพื้นที่ที่กำหนด เป็นพื้นที่เป้าหมาย ตามแผนยุทธศาสตร์พัฒนาของกระบวนการต่อสู้ เบ็ดเสร็จ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่จะทำให้เป็นพื้นที่จังหวัด เลขซึ่ง เป็นปรากฏในการด้านงาน ช้าศึกที่สำคัญ มีความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการทหาร เพื่อยกระดับ การดำรงชีวิตของประชาชน ให้มีความอยู่ดีกินดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีอันจะเป็นการส่งผลให้ประเทศชาติ มีความเจริญรุ่งเรืองมั่นคงปลอดภัยอย่างแท้จริง

จากการวัดพื้นที่เพื่อการต่อสู้เบ็ดเสร็จจะเห็นว่า พื้นที่ เขตหลังซึ่งก็คือจังหวัด เลขทั้ง จังหวัด เป็นพื้นที่ที่กำหนดให้ทำหน้าที่สนับสนุนการรบและสนับสนุนการช่วยรบ จึงจำเป็นต้องทำให้ จังหวัด เลขมีความปลอดภัยสูงสุด ซึ่งภารกิจที่กำหนดไว้ในแผนนิทกษพื้นที่ เขตหลัง คือการดำเนิน มาตรการทั้งปวง เพื่อการป้องกันหรือลดอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติของฝ่ายตรงข้าม ในพื้นที่ ส่วนหลัง รวมทั้งลดและจำกัดความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของฝ่ายตรงข้ามและภัยพิบัติ ธรรมชาติ เพื่อให้ประสิทธิภาพของการปฏิบัติของหน่วยยุทธวิธี ได้รับผลกระทบกระทัดรัดน้อยที่สุด โดยในการปฏิบัติจะมีการสนธิแผนการต่อสู้ เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ เข้ากับแผนป้องกันประเทศ ดำ เนินการใช้และประสานประ โยชน์จากกำลังที่ใช้ ในการต่อสู้ เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ในพื้นที่รับผิดชอบ ให้เกื้อกูลและเป็นผลต่อการระวังป้องกันพื้นที่ส่วนหลังและการควบคุมความเสียหายเป็นพื้นที่ โดยในขั้นตอนการปฏิบัติของการนิทกษพื้นที่ เขตหลัง ได้แบ่งภารกิจออกเป็น 2 ประการคือ การ ระวังป้องกันพื้นที่ เขตหลังและการควบคุมความเสียหายในพื้นที่ เขตหลัง

ฉะนั้น ในการศึกษาบทบาทของกองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัด เลข ในฐานะที่เป็น กองกำลังกึ่งทหารในกระบวนการนิทกษพื้นที่ เขตหลัง เพื่อให้ทราบว่ามีบทบาทในกระบวนการด้วย การปฏิบัติหน้าที่อะไร เน้นความสำคัญในพื้นที่ใด และส่งผลต่อการรักษาและเสริมสร้างความมั่นคง อย่างไร ผู้วิจัยจึงจะใช้กรอบในการศึกษา 3 ส่วนคือ

- ส่วนที่ 1 นิยามการปฏิบัติการตามหน้าที่ในกระบวนการนิทกษพื้นที่ เขตหลัง
- ส่วนที่ 2 นิยามพื้นที่ที่ปฏิบัติว่า เน้นหนักพื้นที่ใด
- ส่วนที่ 3 การปฏิบัติการหน้าที่ทั้ง 2 ประการข้างต้น ได้ส่งผลอย่างไรต่อความ มั่นคงของชาติในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการทหาร

ซึ่งเมื่อนิยามจากขั้นตอนการปฏิบัติในกระบวนการนิทกษพื้นที่ เขตหลังของกองกำลัง ในกระบวนการ นิยามจากพื้นที่ในการนิทกษพื้นที่ เขตหลังของจังหวัด เลข และองค์ประกอบของ ความมั่นคงแห่งชาติ ร่วมกับการปฏิบัติการของสมาชิก อส. ที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. กองอาสา

รักษาดินแดน พ.ศ. 2497 และที่ บก.อส. กำหนดไว้แล้ว สามารถจัดกลุ่มการปฏิบัติการกิจของสมาชิก อส. ได้ดังนี้

ด้านการระวังป้องกันพื้นที่ เขตหลัง มีการปฏิบัติ 3 ส่วนคือ

1. การรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน คือการร่วมกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายทุกรูปแบบ ได้แก่ การสืบข่าว การตั้งจุดตรวจ การจับกุมผู้ต้องหา การจับกุม ตลอดจนการเข้าร่วมในการแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงต่าง ๆ

2. การรักษาความมั่นคงภายในของชาติ ได้แก่การปฏิบัติการรักษาความปลอดภัยให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ออกปฏิบัติงานในพื้นที่ล่อแหลม การป้องกันการจารกรรม การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ทั้งการรุกทางการเมือง การพัฒนาและการรุกทางทหาร

3. การป้องกันประเทศ ได้แก่การเตรียมพร้อมเป็นกำลังสำรองเพื่อเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหาร ด้วยการจัดฝึกและอบรมให้สมาชิก อส. มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา และการเตรียมความพร้อมด้านระวังป้องกัน เช่น การตั้งจุดตรวจชายแดน การลาดตระเวนตามแนวชายแดน การผลักดันราษฎรลาวที่ข้ามมาฝั่ง ไทยกลับประเทศ

ด้านการควบคุมความเสียหายในพื้นที่ เขตหลัง ได้แก่การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพื่อควบคุมความเสียหาย 2 ประการ คือ

1. ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำของข้าศึก คือการปฏิบัติตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของจังหวัดเลข ประจำปี 2534 ในด้านการป้องกันและระงับการก่อวินาศกรรม การป้องกันและบรรเทาภัยทางอากาศ และการอพยพประชากรและส่วนราชการออกจากพื้นที่การรบหรือพื้นที่ที่คาดว่าจะมีอันตรายจากการรบ

2. ความเสียหายที่เกิดจากภัยธรรมชาติ คือการปฏิบัติตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของจังหวัดเลข ประจำปี 2534 ในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น อัคคีภัย วาตภัย อุกภัย ฝนแล้งและแผ่นดินไหว เป็นต้น และในด้านการอพยพประชากรและส่วนราชการออกจากพื้นที่ที่ประสบภัยธรรมชาติ หรือคาดว่าจะเกิดภัยธรรมชาติในพื้นที่นั้น

บทบาทของกองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดเลยในกระบวนการพิทักษ์พื้นที่เขตหลังในปี 2534
(ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2533 - 30 กันยายน 2534)

กำลังพลและการจัดหน่วยในปี 2534

กองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดเลย ที่ 1 (ร้อย อส.จ. เลข ที่ 1)

ร้อย อส.จ. เลข ที่ 1 จัดตั้งเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2519 โดยใช้ชื่อว่า "กองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดเลย (ปรับปรุงใหม่) ที่ 2 จังหวัดเลย" ต่อมาวันที่ 28 กรกฎาคม 2525 กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศเปลี่ยนชื่อกองร้อยใหม่เป็น "กองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดเลยที่ 12" ต่อมาวันที่ 19 มกราคม 2533 กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศเปลี่ยนชื่อกองร้อยอีกครั้งหนึ่ง เป็น "กองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดเลยที่ 1" จนทุกวันนี้ ปัจจุบัน ร้อย อส.จ. เลข ที่ 1 ตั้งอยู่ ณ บริเวณศูนย์ราชการจังหวัดเลย หลังศาลากลางจังหวัดเลย

ยอดกำลังพลในปี 2534 ร้อย อส.จ. เลขที่ 1 มีกำลังพลทั้งสิ้น 93 คน แบ่งออกเป็น

1. ผู้บังคับบัญชา มี 8 คน เป็นข้าราชการ สังกัดกรมการกำลังสำรอง กองทัพบก (กสร.ทพ.) 7 คน เป็นข้าราชการพลเรือน 1 คน ดังต่อไปนี้
 - 1.1 ผู้บังคับกองร้อย (ผบ.ร้อย) 1 คน (ทหาร - ร้อยโท)
 - 1.2 รองผู้บังคับกองร้อย (รอง ผบ.ร้อย) 1 คน (ปลัดอำเภอระดับ 4)
 - 1.3 จำกองร้อย 1 คน (ทหาร - จำสิบเอก)
 - 1.4 เจ้าหน้าที่สื่อสาร 1 คน (ทหาร - สิบเอก)
 - 1.5 นายสิบช่างอาวุธ 1 คน (ทหาร - จำสิบเอก)
 - 1.6 ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก (ผบ.มว.ปล.) 3 คน (ทหาร - จำสิบเอก)
2. กำลังพล มีกำลังสมาชิก อส.จำนวน 85 คน (อัตราเต็ม 90 คน) ในจำนวนนี้เป็นสมาชิก อส.หญิง จำนวน 5 คน

สำหรับการประกอบกำลังของหน่วย ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

1. กองบังคับการกองร้อย (บก.ร้อย) กำลังพล 13 คน ดังนี้
 - 1.1 ผู้บังคับกองร้อย (ผบ.ร้อย) 1 คน
 - 1.2 รองผู้บังคับกองร้อย (รอง ผบ.ร้อย) 1 คน
 - 1.3 จำกองร้อย 1 คน

1.4 นายสอบช่างอาวุธ	1 คน
1.5 เจ้าหน้าที่สื่อสาร	1 คน

2. หมวดปืนเล็ก (มว.ปล.) มี 3 หมวด แต่ละหมวด มี 3 หมู่ โดยประกอบกำลังในแต่ละหมวดเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- 2.1 กองบังคับการหมวด (บก.มว.ปล.) กำลังพล 2 คน ประกอบด้วย
- ผู้บังคับหมวด (สบ.มว.) 1 คน (ทหาร)
 - รองผู้บังคับหมวด (รอง สบ.มว.) 1 คน (อส.)
- 2.2 หมู่ปืนเล็ก 3 หมู่ กำลังพลเป็นสมาชิก อส.ทั้งสิ้นจำนวน หมู่ละ

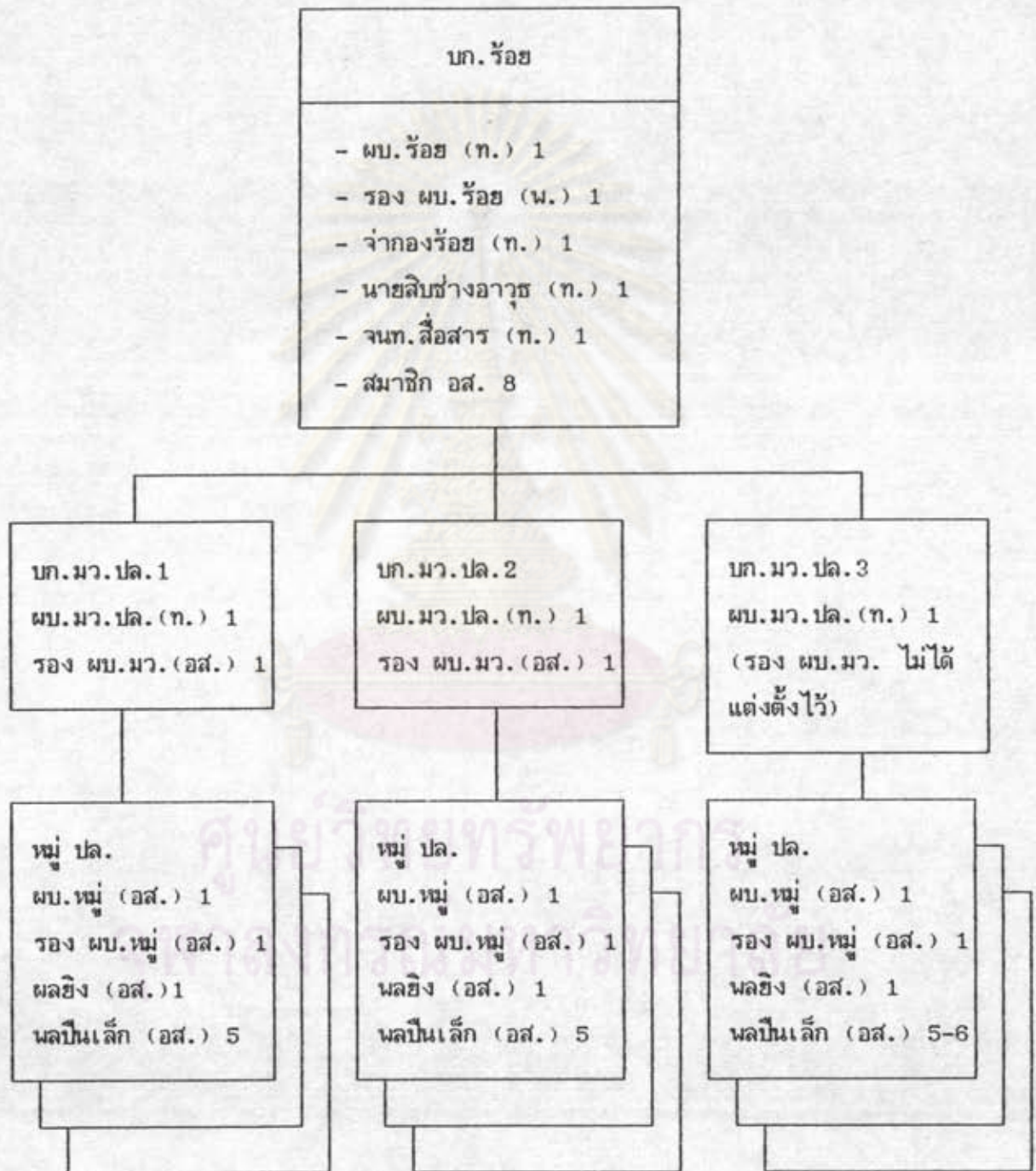
9-10 คน แยกเป็น

- ผู้บังคับหมู่ (สบ.หมู่) 1 คน
- รองผู้บังคับหมู่ (รอง สบ.หมู่) 1 คน
- พลยิง 1 คน
- พลปืนเล็ก 5-6 คน

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 2

ผังแสดงการประกอบกำลังของ ร้อย อส.จ. เลข ที่ 1

กองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดเลย ที่ 2 (ร้อย อส.จ. เลข ที่ 2)

ร้อย อส.จ. เลข ที่ 2 จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2522 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 25 มิถุนายน 2522 เรียกชื่อในครั้งนั้นว่า "กองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดเลย (ปรับปรุงใหม่) ที่ 2 จังหวัดเลย"

ต่อมาในวันที่ 28 กรกฎาคม 2525 กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศเปลี่ยนชื่อกองร้อยเป็น "กองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดเลยที่ 14" และเปลี่ยนชื่ออีกครั้งหนึ่งเมื่อ วันที่ 19 มกราคม 2533 เป็น "กองร้อยอาสารักษาดินแดนจังหวัดเลย ที่ 2" จนถึงปัจจุบัน

สำหรับสถานที่ตั้งกองร้อย ตั้งอยู่ ณ เนินเขาเขตหมู่บ้านท่าแพ ตำบลเมือง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ห่างจากศาลากลางจังหวัดเลยไปตามทางหลวงแผ่นดิน สายเลย-ด่านซ้าย เป็นระยะทางประมาณ 2.5 กิโลเมตร

ยอดกำลังพลในปี 2534 ร้อย อส.จ. เลขที่ 2 มีกำลังพลทั้งสิ้น 99 คนแบ่งออกเป็น

1. ผู้บังคับบัญชา มี 13 คน เป็นข้าราชการทหารสังกัดปกติ ประจำกรมการกำลังสำรอง กองทัพบก จำนวน 12 คน เป็นข้าราชการพลเรือน (ปลัดอำเภอ) 1 คน โดยดำรงตำแหน่ง ดังนี้

- 1.1 ผบ.ร้อย 1 คน (ทหาร - ร้อยโท)
- 1.2 รอง ผบ.ร้อย 1 คน (ปลัดอำเภอ ระดับ 4)
- 1.3 จ่ากองร้อย 1 คน (ทหาร - จ่าสิบเอก)
- 1.4 นายสิบช่างอาวุธ 1 คน (ทหาร - จ่าสิบเอก)
- 1.5 ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก 3 คน (ทหาร - จ่าสิบเอก)
- 1.6 ผู้บังคับหมู่ปืนเล็ก 6 คน (ทหาร - จ่าสิบเอก 2 คน - สิบเอก 4 คน)

2. กำลังพล มีสมาชิก อส.ประเภทประจำกอง บรรจุสั่งใช้อยู่ในอัตรากำลังทั้งสิ้น 86 คน (อัตราเต็ม 90 คน) เป็นสมาชิก อส.หญิง 3 คน

สำหรับการประกอบกำลังของหน่วย ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. กองบังคับการกองร้อย (บก.ร้อย) กำลังพล 8 คน ดังนี้

- 1.1 ผู้บังคับกองร้อย (ผบ.ร้อย) 1 คน

- 1.2 รองผู้บังคับกองร้อย (รอง ผบ.ร้อย) 1 คน
 1.3 ว่ากองร้อย 1 คน และใช้สมาชิก อส. ทำหน้าที่
 ที่เสมีชนกองร้อย 3 คน
 1.4 นายช่างอาวุธ 1 คน
 1.5 เจ้าหน้าที่สื่อสาร 1 คน

2. หมวดปืนเล็ก (มว.ปล.) มี 3 หมวด แต่ละหมวดประกอบด้วยกำลังเป็น 3 หมู่ โดยในแต่ละหมวด จัดส่วนบังคับบัญชา เป็น 2 ส่วน คือ

2.1 กองบังคับการหมวด (บก.มว.ปล.) กำลังพล 3 คน ประกอบด้วย

- ผู้บังคับหมวด (ทหาร) 1 คน
- เจ้าหน้าที่วิทยุ (อส.) 1 คน
- เจ้าหน้าที่พยาบาล (อส.) 1 คน

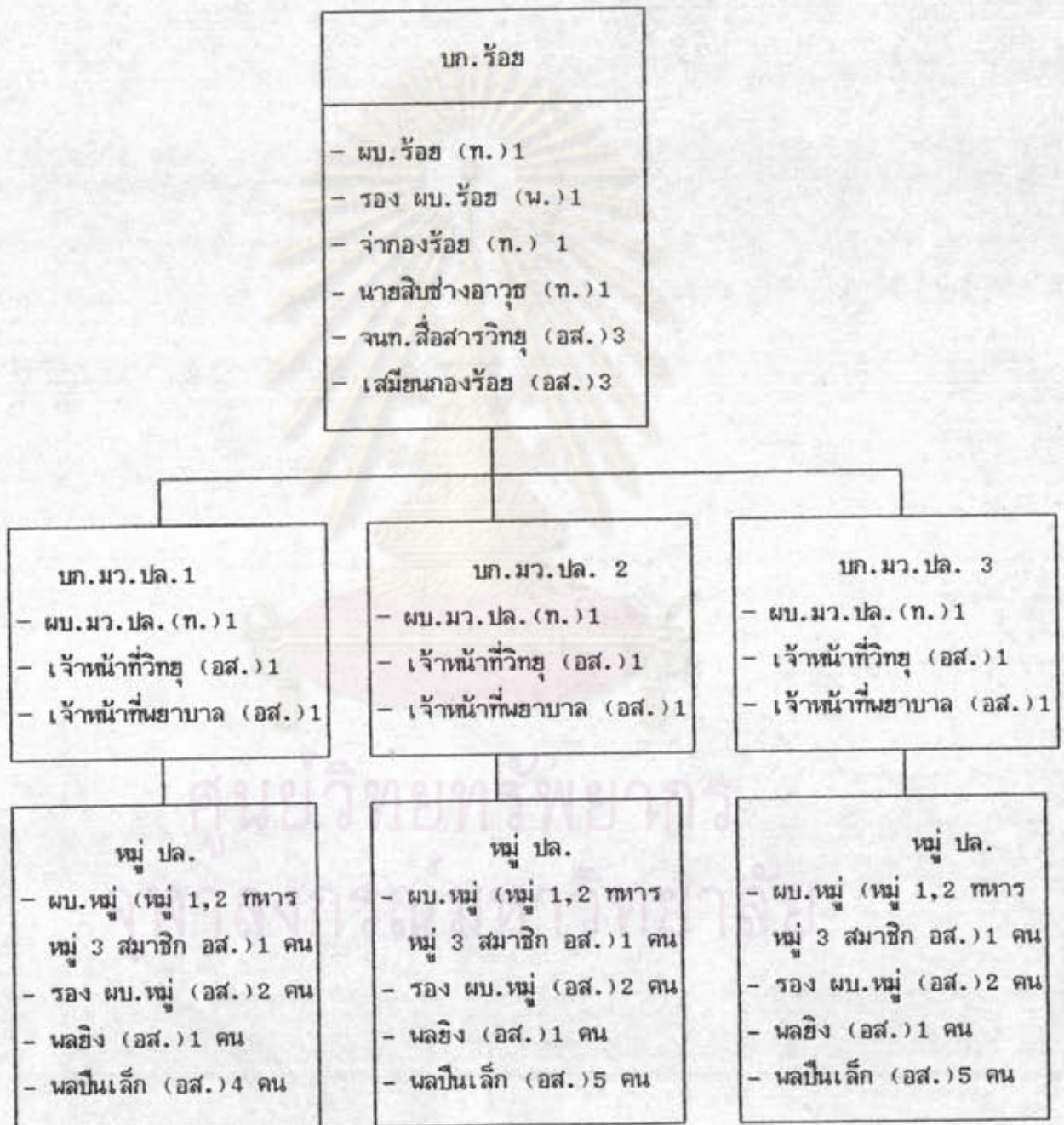
2.2 หมู่ปืนเล็ก (หมู่ ปล. มี 3 หมู่ แต่ละหมู่ ประกอบด้วยกำลังดังนี้

- ผู้บังคับหมู่ (ผบ.หมู่ 1,2 เป็นทหาร หมู่ที่ 3 เป็นสมาชิก อส. จัดกำลังเช่นนี้เหมือนกันทุกหมวด) 1 คน
- รองผู้บังคับหมู่ (รอง ผบ.หมู่ - อส.) 2 คน
- พลยิง (อส.) 1 คน
- พลปืนเล็ก (อส.) 4-5 คน

ศูนย์วิทยุตำรวจ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิ ที่ 3

ผังแสดงการประกอบกำลังของ ร้อย อส.จ. เลข ที่ 2

เมื่อพิจารณาการประกอบกำลังของ ร้อย อส.จ. ทั้ง 2 กองร้อยแล้ว จะเห็นว่ามิใช่ข้อสังเกตในทางปฏิบัติจริง ดังนี้

1. ร้อย อส.จ. ทั้ง 2 กองร้อย จัดการประกอบกำลังในการปฏิบัติ ไม่ได้เป็นไปตามอัตราเฉพาะกิจ ที่ บก.อส.กำหนดไว้ โดยไม่ได้จัดหมวดอาวุธ (มว.อว.) เข้าไว้ในอัตรากำลังของกองร้อยด้วย ทั้งนี้เนื่องมาจาก บก.อส. ไม่สามารถจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ อันได้แก่ปืนกลเบาขนาด 60 มม. และเครื่องยิงลูกระเบิด 88 สนับสนุนเพื่อการจัดตั้ง มว.อส. ขึ้นในกองร้อยได้ตนเอง

2. ร้อย อส.จ. เลข ที่ 1 จะมีเจ้าหน้าที่โครง ฝ่ายทหารจากกองทัพบก น้อยกว่า ร้อย อส.จ. เลข ที่ 2 ในตำแหน่งผู้บังคับหมู่ กล่าวคือ ร้อย อส.จ. เลข ที่ 1 ในสมาชิก อส. ทำหน้าที่ผู้บังคับหมู่ทั้งสิ้น ทั้ง 9 หมู่ แต่ ร้อย อส.จ. เลข ที่ 2 ใช้เจ้าหน้าที่โครงฝ่ายทหารทำหน้าที่ผู้บังคับหมู่ 6 หมู่ (หมู่ 1, 2 ของทุกหมวด) และใช้สมาชิก อส. ทำหน้าที่ผู้บังคับหมู่ 3 หมู่

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจาก นโยบายของ บก.อส. และกองทัพบก ต้องการที่จะลดจำนวนเจ้าหน้าที่โครงฝ่ายทหาร ที่เข้าทำหน้าที่ผู้บังคับหมู่ ร้อย อส.จ. ลง และพัฒนาขีดความสามารถของสมาชิก อส. ให้ขึ้นมาทำหน้าที่ผู้บังคับหมู่แทน โดยค่อย ๆ ลดจำนวนเจ้าหน้าที่โครงฝ่ายทหารลง อย่างเป็นขั้นตอนตามความพร้อมของกองร้อย กรณีนี้ ร้อย อส.จ. เลข ที่ 1 ได้จัดตั้งขึ้นมาก่อน ร้อย อส.จ. เลข ที่ 2 จึงมีความพร้อมในตัวสมาชิก อส. ที่จะขึ้นมาทำหน้าที่ผู้บังคับหมู่มากกว่า ร้อย อส.จ. เลข ที่ 2

นอกจากนโยบายการลดจำนวนเจ้าหน้าที่โครงฝ่ายทหารลงดังกล่าวแล้ว นโยบายนี้ยังครอบคลุมไปถึงการใช้กำลังข้าราชการพลเรือน เป็นผู้บังคับการกองร้อยแทนข้าราชการทหารด้วย โดยได้มีการทดลองใช้ข้าราชการพลเรือน (ปลัดอำเภอ) ทำหน้าที่ผู้บังคับกองร้อย อส.จ. แล้วที่จังหวัดสมุทร ตั้งแต่ปี 2525 เป็นต้นมา

ผลการปฏิบัติการกิจในการนิเทศพื้นที่ เขตหลัง

ร้อย อส.จ. เลข ที่ 1 และ ร้อย อส.จ. เลข ที่ 2 ได้ปฏิบัติการกิจในฐานะกองกำลังกึ่งทหารเพื่อนิเทศพื้นที่ เขตหลัง ในจังหวัดเลย ในปี 2534 (ห่าง ตุลาคม 2533 - กันยายน 2534) ซึ่งผู้เขียนได้เก็บข้อมูลจากรายงานผลการปฏิบัติการกิจ ที่ร้อย อส.จ. ทั้ง 2 กองร้อย รายงาน บก.อส.จ. และจากบันทึกข้อความที่ผู้วิจัย ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งป้องกันจังหวัดเลย บันทึกเสนอ ผบ.อส.จ. ให้สั่งใช้ ร้อย อส.จ. ทั้ง 2 กองร้อย ออกไปปฏิบัติการกิจ โดยเฉพาะในเรื่องการข่าว ปรากฏผลดังนี้

ส่วนที่ 1 พิจารณาการปฏิบัติการกิจตามหน้าที่ในกระบวนการนิเทศพื้นที่เขตหลัง

- ด้านการระวังป้องกันพื้นที่เขตหลัง

1. การรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน ร้อย อส.จ. เลข ทั้ง 2 กองร้อย ได้จัดกำลังเจ้าหน้าที่และสมาชิก อส. ร่วมปฏิบัติการกิจกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดทุกรูปแบบ ในพื้นที่รับผิดชอบ มีผลการปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

1.1 การสืบข่าวที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของสังคม จัดชุดปฏิบัติการข่าว (ชป.ชว.) กองร้อยละ 1 ชุด ออกปฏิบัติงานข่าวตามหัวข้อข่าวสารสำคัญ (หขส.) ที่หน่วยเหนือกำหนด โดย ชป.ชว. จะต้องฟังตัวปฏิบัติงานในพื้นที่ทุกอำเภอที่ปรากฏใน หขส. และจะเข้ามารายงานผลการปฏิบัติงานที่กองร้อย อย่างน้อย 2 ครั้งต่อเดือน มีการดำเนินการ 34 ครั้ง

1.2 การตั้งจุดตรวจ ดำเนินการ 1 ครั้ง ระหว่างวันที่ 1 - 25 มีนาคม 2534 ที่บ้านเอราวัณ ตำบลผาอินแปลง อำเภอวังสะพุง

1.3 การจัดสายตรวจติดอาวุธ ออกตรวจตระเวนในพื้นที่ชนบทห่างไกล เพื่อป้องกันและระงับอาชญากรรม ดำเนินการ 25 ครั้ง

1.4 การจับกุมผู้กระทำความผิด 22 ครั้ง ดังนี้

- การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า จับกุม 21 ครั้ง ได้ผู้ต้องหา 16 คน ไม้แปรรูปขนาดต่าง ๆ 1,065 แผ่น ไม้ท่อน (ซุง) 3 ท่อน ไม้ไผ่ 27,000 ลำ รถยนต์บรรทุก 6 ล้อ 21 คัน รถเข็น 2 คัน และเลื่อยยนต์ 6 เครื่อง

- จับกุมชาวลาวอพยพหลบหนีจากศูนย์รับผู้อพยพบ้านวินัย อำเภอปากชม เพื่อจะไปจังหวัดนิวยอร์ก 1 ครั้ง ผู้ต้องหา 16 คน รถบรรทุก (เปิดอัน) 1 คัน ที่บริเวณปากภู อำเภอเมืองเลย

1.5 การเข้าร่วมกับเจ้าหน้าที่อื่น เพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนประท้วง ดำเนินการ 1 ครั้ง เมื่อวันที่ 12 - 14 ธันวาคม 2533 การนิเทศกลุ่มเกษตรกรจากอำเภอปากชม เดินทางมาชุมนุมประท้วงที่บริเวณสนามหน้าศาลากลางจังหวัด เรื่องราคาถั่วเหลืองตกต่ำ

ตารางที่ 4 การปฏิบัติการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน

ภารกิจ/การปฏิบัติ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1. สืบข่าว/ปฏิบัติการข่าว	34	40.96
2. ตั้งจุดตรวจ	1	1.20
3. สายตรวจติดอาวุธ ออกตรวจในพื้นที่ ชนบทห่างไกล	25	30.12
4. การจับกุมผู้กระทำความผิด	22	26.51
5. แก้ไขปัญหาชุมชนประท้วง	1	1.20
รวม	83	100

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่า การปฏิบัติงานของกองร้อย อส.จ. ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน เฉลี่ยแล้วจะมีการปฏิบัติประมาณเดือนละ 7 ครั้ง ในจำนวนนี้เป็น การปฏิบัติงานด้านการข่าว ซึ่งเป็นการปฏิบัติในลักษณะผู้ปฏิบัติงานคนเดียว 34 ครั้ง หรือร้อยละ 40.96 เป็น การปฏิบัติงานในลักษณะการจัดกำลังเป็นชุดปฏิบัติการ (ชป. ประมาณ 12 คน/1 ชป.) ด้านสายตรวจ 25 ครั้ง หรือร้อยละ 30.12 และด้านการจับกุม 22 ครั้ง หรือร้อยละ 26.51

สรุปได้ว่า การปฏิบัติการกิจของ ร้อย อส.จ. เลข ในด้านรักษาความสงบเรียบร้อยภายในมีลักษณะเป็นการปฏิบัติการข่าวควบคู่ไปกับการปฏิบัติการด้วยกองกำลัง เดือนละประมาณ 7 ครั้ง

2. การรักษาความมั่นคงภายในของชาติ

2.1 การจัดกำลังเข้ารักษาความปลอดภัยแก่บุคคลสำคัญ และเจ้าหน้าที่ที่ออกปฏิบัติงานในหน้าที่ล่อแหลม 16 ครั้ง คือ

- จัดกำลังถวายอารักขาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในระหว่างที่ทรงเสด็จเยี่ยมจังหวัดเลย ระหว่างวันที่ 11 - 13 กุมภาพันธ์ 2534 ในพื้นที่อำเภอหนองบัว และอำเภอภูเรือ จำนวน 2 ครั้ง

- จัดกำลังรักษาความปลอดภัยให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ออกปฏิบัติงานตามโครงการจังหวัดเคลื่อนที่ และโครงการอื่น ๆ จำนวน 14 ครั้ง

2.2 การป้องกันการจารกรรม ดำเนินการ 2 ครั้ง คือ

- การปฏิบัติการข่าว จัด ชป.ข่าว เข้าปฏิบัติการประจำในพื้นที่อำเภอท่าลี่ 1 ชป.

- สอดส่องจับกุมผู้มีพฤติกรรมน่าสงสัย 1 ครั้ง ผู้ต้องหา 2 คน เป็นชาวไทย 1 คน ชาวลาว 1 คน ในเขตพื้นที่ อำเภอเชียงคาน

2.3 การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์

2.3.1 การรุดทางการเมือง มีการดำเนินการ 39 ครั้ง แยกเป็น

1) การอบรมให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิก ดำเนินการตามโครงการอบรมการเมือง 1 ครั้ง เมื่อ 4 - 10 มิถุนายน 2534 สมาชิก อส.ร้อย อส.จ. เข้ารับการอบรม 120 คน และนำ อส.เข้ารับการอบรมตามโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน (ผปม.) ของกระทรวงมหาดไทย 2 ครั้ง 80 คน

2) การปฏิบัติการทางจิตวิทยาและช่วยเหลือประชาชน เป็นการดำเนินการตามโครงการ อส.สัมพันธ์ ของ บก.อส.และการปฏิบัติงานของหน่วยสันติमितตามแผนของ กอ.รมน. ผลการปฏิบัติดังนี้

- โครงการ อส.สัมพันธ์ ออกดำเนินการในหมู่บ้าน 16 ครั้ง โดยในการดำเนินการแต่ละครั้ง จะทำการประชุมชี้แจงข้อราชการการให้ความรู้แก่คณะกรรมการหมู่บ้าน ตลอดจนให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ราษฎร จัดแสดงดนตรีให้ราษฎรได้ชมสลับกับการปลูกฝังอุดมการณ์ประชาธิปไตยแก่ประชาชน การให้ความช่วยเหลือราษฎรในการจ่ายยารักษาโรค การ

ให้บริการซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า จักรยาน การตัดผม การนำราษฎรปลูกป่า และการพัฒนาสิ่งสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ

การปฏิบัติงานตามโครงการ อส.สัมพันธ์ ของร้อย อส.จ. ในทางปฏิบัติ นอกจากจะเข้าปฏิบัติงานในหมู่บ้านตามแผนงานที่ได้วางไว้แล้ว หน่วย อส.สัมพันธ์ ยังเข้าร่วมการปฏิบัติงานตามโครงการจัดหน่วยจังหวัดเคลื่อนที่ของจังหวัดเลย ด้วยการจัดชุดตัดผมเด็กนักเรียนเข้าสนับสนุนทุกครั้ง

โครงการสำคัญที่ บก.อส.จ. เลข มอขหมายให้ชุด อส.สัมพันธ์ ของร้อย อส.จ. จัดกำลังเข้าสนับสนุนตามที่ได้รับการร้องขอ คือ การเข้าร่วมพัฒนาพื้นที่ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ ผาบ่าว - ผาสาว และผาแก้ง - ผานาง อำเภอวังสะพุง ซึ่งกำลังอยู่ระหว่างการปรับพื้นที่โครงการเพื่อใช้เป็นสถานที่ฝึกอบรมวิชาชีวด้านการเกษตรแก่ราษฎร สมาชิก อส. ได้เข้าไปสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ตามที่โครงการศูนย์ศิลปาชีพพิเศษร้องขอ จำนวน 5 ครั้ง การกิจที่ปฏิบัติ เช่น การเตรียมพื้นที่ปลูกต้นไม้ การปรับแต่งบริเวณพื้นที่ การก่อสร้างศาลาที่พัก การก่อสร้างเล้าไก่ และการสร้างสนามจอดเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์

สำหรับหมู่บ้านและพื้นที่ ที่ชุด อส.สัมพันธ์ เข้าดำเนินการมีดังนี้

- เดือนพฤศจิกายน 2533 ปฏิบัติงานที่บ้านดกไม้ อำเภอปากซม 1 ครั้ง
- เดือนมกราคม 2534 ปฏิบัติงานที่บริเวณบ้านปลาบ่า ตำบลปลาบ่า อำเภอภูเรือ 1 ครั้ง
- เดือนเมษายน 2534 ปฏิบัติงานที่บ้านผากเลข ตำบลผากเลข อำเภอเมือง 1 ครั้ง และบ้านหนองมะม่วง ตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง 1 ครั้ง
- เดือนพฤษภาคม 2534 ปฏิบัติงานในพื้นที่ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ ผาแก้ง-ผานาง 1 ครั้ง
- เดือนมิถุนายน 2534 ปฏิบัติงานที่บ้านนาน้อย ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง 1 ครั้ง และบ้านหนองอีเม้ย กิ่งอำเภอผาขาว 1 ครั้ง
- เดือนกรกฎาคม 2534 ปฏิบัติงานที่บ้านสามแยก ตำบลนาอ้อ อำเภอเมือง 1 ครั้ง บ้านตราด กิ่งอำเภอผาขาว 1 ครั้ง

- และบ้านหนองดิน ตำบลหนองดิน กิ่งอำเภอกุหลาบ 1 ครั้ง
- เดือนสิงหาคม 2534 ปฏิบัติงานพื้นที่ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ ผาบ่าว - ผาสาว ผาแก้ง - ผานาง 1 ครั้ง และบ้านนาเชิน ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง 1 ครั้ง
 - เดือนกันยายน 2534 ปฏิบัติงานพื้นที่ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ ผาบ่าว - ผาสาว และผาแก้ง - ผานาง 2 ครั้ง บ้านโคก ตำบลนามาลา อำเภอนาแก้ว 1 ครั้ง และบ้านหนองคัน ตำบลหนองคัน กิ่งอำเภอกุหลาบ 1 ครั้ง

หน่วยสันติमित มีการดำเนินการ 11 ครั้ง เป็นการดำเนินงานด้านปฏิบัติการจิตวิทยา และช่วยเหลือประชาชน โดยประกอบกำลังหน่วย จากเจ้าหน้าที่และสมาชิก อส. ทั้ง 2 กองร้อย อส. จ. ประมาณ 30 คน เข้าไปตั้งฐานปฏิบัติงานอยู่ในหมู่บ้านเป็นเวลา 20 วัน ต่อครั้ง สำหรับการปฏิบัติงานจะดำเนินการตามแนวทางและกรอบการปฏิบัติที่ กอ.รมน. กำหนดคือ การประชุมชี้แจงข้อราชการต่าง ๆ แก่ประชาชน โดยเฉพาะการประชุมสัมมนาโครงการน้ำพระทัยจากในหลวง (อีสานเขียว) โครงการจัดที่ทำกินให้แก่ราษฎรผู้ยากไร้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เสือมโหรี (คจก.) การจัดแสดงดนตรีสลับการให้ความรู้เรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การออกกพบปะเยี่ยมเยียนราษฎรที่บ้านเรือน การเยี่ยมเยียนกลุ่มพลังประชาชนทุกประเภทที่ทางการจัดตั้งไว้ การนำราษฎรพัฒนาสาธารณสุขของหมู่บ้าน เช่น ถนน สะพาน แหล่งน้ำ วัด โรงเรียน การให้ความสนใจต่อราษฎรที่มีความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อสร้างความเข้าใจในทางที่ถูกต้อง การให้การรักษานายบาล การแจกยารักษาโรค ตลอดจนการตัดผมและการช่วยเหลือซ่อมแซมเครื่องไฟฟ้าให้ฟรี ซึ่งมีการดำเนินการใน 10 หมู่บ้าน ดังนี้

- เดือนพฤศจิกายน 2533 บ้านป่าช้าหลาม ตำบลนาโป่ง อำเภอเมือง
- เดือนธันวาคม 2533 บ้านนาเลิง ตำบลเชียงกลม อำเภอปากชม
- เดือนมกราคม 2534 บ้านนาเลิง ตำบลเชียงกลม อำเภอปากชม
- เดือนกุมภาพันธ์ 2534 บ้านปาม่วง ตำบลอู่ปุม อำเภอด่านซ้าย
- เดือนมีนาคม 2534 บ้านท่อน ตำบลท่าศาลา อำเภอภูเรือ
- เดือนเมษายน 2534 บ้านโนนป่าซาง ตำบลโนนป่าซาง กิ่งอำเภอผาขาว และบ้านหนองชีเบ๊ย ตำบลปอแดง กิ่งอำเภอผาขาว
- เดือนพฤษภาคม 2534 บ้านหนองอีเตี้ย ตำบลปอแดง กิ่งอำเภอผาขาว

- เดือนมิถุนายน 2534 บ้านนาตาด ตำบลป่าข้างคลอง กิ่งอำเภอพาชาว
- เดือนกรกฎาคม 2534 บ้านร่มเย็น ตำบลนาดอกดำ อำเภอนาด่าง
- เดือนสิงหาคม 2534 บ้านน่าน้อย ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง

สำหรับผลการดำเนินการพัฒนาที่กระทำควบคู่ไปกับการปฏิบัติการทางจิตวิทยาของชุด อส. สัมพันธ์และหน่วยสันติमित ดังกล่าวข้างต้น มีผลการปฏิบัติดังนี้ ดำเนินการพัฒนาดัด โดยทำ ความสะอาดบริเวณวัดและซ่อมแซมกุฏิสงฆ์ 9 วัด พัฒนาสภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน เช่น การซ่อมแซมถนน การวางท่อระบายน้ำ การทำรั้วบ้าน 14 ครั้ง สร้างศาลาเอนกประสงค์ 7 หลัง สร้าง และซ่อมแซมสะพานไม้ 2 แห่ง พัฒนาแหล่งน้ำด้วยการขุดลอกและกำจัดวัชพืช 2 แห่ง สร้างห้องสุขาให้โรงเรียน 3 แห่ง ร่วมกับส่วนราชการในจังหวัดเลย สร้างสวนสุขภาพ 1 แห่ง และนำราษฎรปลูกต้นไม้ 3 ครั้ง

3) การให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน จัดกำลัง อส. กองร้อยละ 5 คน รวม 10 คน เข้าร่วมปฏิบัติงานในชุดเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน (ผปม.) เข้าปฏิบัติงานประจำหมู่บ้านในเขตตำบลเมือง อำเภอเมือง จำนวน 10 หมู่บ้าน

นอกจากการเข้าปฏิบัติงานในชุด ผปม. ซึ่งเป็นการปฏิบัติงาน เพื่อให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนโดยตรงแล้ว ยังมีการสอดแทรกความรู้ดังกล่าวให้แก่ประชาชนในระหว่างการประชุมและการแสดงดนตรี ไปพร้อมกันอีกด้วย

2.3.2 การรุกทางทหาร มีการดำเนินการ 4 ครั้ง ดังนี้

1) การลาดตระเวนพิสูจน์ทราบและตรวจยึดอาวุธของ ผกค. ที่ซุกซ่อนไว้ในป่า 3 ครั้ง ตรวจยึดอาวุธได้ 2 ครั้ง

- บริเวณ ภูช่างใหญ่ บ้านห้วยหินขาว อำเภอปากชม ยึดวัตถุระเบิด 1 ทิป หนองกระทกแตก ลย.ค.82 จำนวน 10 ชุด และกระสุนปืน อาร์ก้า 45 นัด
- บริเวณบ้านนาอ้อ อำเภอเมือง ตรวจยึดลูกระเบิดขว้างเอ็ม 67 จำนวน 1 ลูก

2) การฝึกวิชาด้านการทหารแก่ประชาชน และการช่วยจัดระบบการรักษาความปลอดภัยในบ้าน 1 ครั้ง ที่หมู่บ้าน อพ. โนมป่าช่าง ตำบลโนมป่าช่าง กิ่งอำเภอพาชาว

ตารางที่ 5 การปฏิบัติการรักษาความมั่นคงภายในของชาติ

ภารกิจ/การปฏิบัติ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1. การรักษาความปลอดภัยแก่บุคคลสำคัญ และเจ้าหน้าที่ที่ออกปฏิบัติงานในพื้นที่ ล่อแหลม	16	26.22
2. การป้องกันอาชญากรรม	2	3.28
3. การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์	43	70.50
3.1 การรุกทางการเมือง 39 ครั้ง		
3.2 การรุกทางทหาร 4 ครั้ง		
รวม	61	100

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่า มีการปฏิบัติงานด้านรักษาความมั่นคงภายในทั้งสิ้น 61 ครั้ง หรือประมาณ 5 ครั้ง/เดือน งานที่ ร้อย อ.จ. เลข ปฏิบัติมากที่สุดในด้านนี้คือ การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์มีการปฏิบัติ 43 ครั้ง หรือร้อยละ 70.50 ในจำนวนนี้เป็นการปฏิบัติการรุกทางการเมืองด้วยการปฏิบัติการทางจิตวิทยา ช่วยเหลือประชาชนและอื่น ๆ 39 ครั้ง หรือร้อยละ 63.94

สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานในกระบวนการพิทักษ์พื้นที่ เขตด้วยการระวังป้องกันด้านความมั่นคงภายใน มีการปฏิบัติงานรุกทางการเมืองมากที่สุด หรือกล่าวได้ว่า มีการปฏิบัติงานตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 มากที่สุดในอัตราประมาณ 3-4 ครั้ง/เดือน

3. การป้องกันประเทศ

3.1 การเตรียมพร้อมเป็นกำลังสำรองเพื่อเพิ่มเติมและสนับสนุนกำลังทหารที่มีการดำเนินการดังนี้

3.1.1 การฝึกทดแทนกำลังพลที่ขาดอัตรา 1 ครั้ง เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน-26 กันยายน 2534 กำลังพลที่เข้ารับการฝึก 24 คน

3.1.2 การฝึกทบทวน

- ฝึกทบทวนประจำสัปดาห์ 6 ครั้ง ต่อเดือน โดย ร้อย อส.

จ. เลข ที่ 1 ดำเนินการฝึกสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (ทุกวันพุธ) ร้อย อส. จ. เลข ที่ 2 ดำเนินการในวันพุธที่ 2 และวันพุธที่ 4 ของเดือน รวม 72 ครั้ง

- การฝึกยิงปืนประจำปี 1 ครั้ง เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม - 3 มิถุนายน 2534 สมาชิก อส. เข้ารับการฝึกทุกคน

- การฝึกส่วนสนาม การฝึกทบทวนท่าบุคคลมือเปล่า บุคคลประกอบอาวุธ การเดิน การหยุด การวิ่ง การทำความเคารพ และวินัยของแถว ดำเนินการ 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 วันที่ 14 - 31 มกราคม 2534 ครั้งที่ 2 วันที่ 6 - 9 กุมภาพันธ์ 2534

3.1.3 การฝึกนิทกษณ์ที่เขตหลัง 1 ครั้ง เมื่อวันที่ 3 - 5 กันยายน 2534 เป็นการฝึกแก้ไขปัญหาที่บังคับการร่วมกับกองพลทหารราบที่ 3

3.1.4 การฝึกป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ (ปปส.)³ ดำเนินการฝึกทบทวน 1 ครั้ง ในระหว่างวันที่ 14 - 22 เมษายน 2534

³ กองร้อยป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ (ร้อย ปปส.) บก.อส.จ. เลข ได้จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี 2510 โดยประกอบกำลังพลกองร้อย จำนวน 140 คน จากกองร้อย อส.จ. เลข กองร้อยละ 60 คน และจากร้อย อส.อ.เมือง อีก 20 คน ผบ.ร้อย อส.จ. เลข ที่ 2 ทำหน้าที่ ผบ.ร้อย

สำหรับการจัดหน่วย ร้อย ปปส. จัดแบ่งเป็นกองบังคับการกองร้อย และหมวด ปปส. จำนวน 4 หมวด แต่ละหมวด มี 3 หมู่ และบรรจุเจ้าหน้าที่โครงการอาหาร ร้อย อส.จ. เลข ทั้งสองกองร้อย เป็นผู้บังคับหมวด

3.1.5 การขยายฐานมวลชน อส. ดำเนินการรับสมัครสมาชิก อส. ประเภทลำรอง 1 ครั้ง มีผู้ผ่านการทดสอบ 37 คน

3.2 การตั้งจุดตรวจชายแดน ตั้งจุดตรวจ 1 แห่ง ที่บ้านคกไผ่ ตำบลปากชม อำเภอปากชม (ตามที่ กอ.รมน.จว. เลข ได้มอบหมายให้รับผิดชอบ) โดยกองร้อย อส.จ.เลข ทั้งสองกองร้อย สับเปลี่ยนหมุนเวียนกันจัดกำลังเป็นชุดปฏิบัติการ เข้าไปตั้งฐานปฏิบัติการที่ จุดตรวจ 2 ครั้ง คือ ร้อย อส.จ.เลข ที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม - 13 ธันวาคม 2533 และ ร้อย อส.จ.เลข ที่ 1 ⁴

3.3 การลาดตระเวนตามแนวชายแดน 19 ครั้ง โดยชุดปฏิบัติการจุดตรวจ ชายแดนบ้านคกไผ่ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ

3.4 การผลักดันราษฎรลาวที่ข้ามมาฝั่งไทย กลับประเทศ ชุดปฏิบัติการจุด ตรวจบ้านคกไผ่ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการผลักดัน 18 ครั้ง จำนวน 170 คน

รวมการปฏิบัติการป้องกันประเทศทั้งสิ้น 46 ครั้ง เป็นการดำเนินการฝึกอบรม และขยายฐานมวลชน อส. 7 ครั้ง และเป็นการปฏิบัติการทางยุทธวิธี 39 ครั้ง

สรุปแล้ว มีการปฏิบัติการกึ่งในการระวังป้องกันพื้นที่เขตหลังของกองร้อย อส. จ.เลข ทั้งสิ้น 189 ครั้ง เป็นการเข้าปฏิบัติการในพื้นที่หมู่บ้าน 181 ครั้ง และปฏิบัติงาน ณ ที่ตั้ง กองร้อย 8 ครั้ง

⁴ บริเวณชายแดนไทย-ลาว ช่วงที่มีแม่น้ำโขงกั้นเขตแดน กอ.รมน.จ.เลข กำ หนดให้มีการตั้งจุดตรวจชายแดนในบริเวณภูมิประเทศสำคัญ 4 แห่ง โดย บก.อส.จ.เลข เป็นผู้ รับผิดชอบดังนี้

จุดตรวจบ้านผาแก่น ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคาน ร้อย อส.อ.เชียงคาน รับผิดชอบ

จุดตรวจบ้านหาดเบี้ย ตำบลปากชม อำเภอปากชม ตรงกับบ้านดอนเสียง เมือง สานะคาม แขวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ร้อย อส.อ.ปากชม รับผิดชอบ

จุดตรวจบ้านคกไผ่ ตำบลปากชม อำเภอปากชม ตรงข้ามกับบ้านวัง เมืองสานะคามฯ ร้อย อส.จ.เลข ที่ 1 และที่ 2 รับผิดชอบ

จุดตรวจบ้านสะงาว ตำบลปากชม อำเภอปากชม ตรงข้ามกับบ้านห้วยนิชัย เมือง สานะคามฯ ร้อย อส.อ.ปากชม รับผิดชอบ

บริเวณภูมิประเทศสำคัญทั้ง 4 แห่ง มีราษฎรทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขงข้ามไปมาติดต่อค้า ขายกันมาก จึงล่อแหลมต่อการลักลอบเข้าเมือง การลักลอบขนอาวุธข้ามแดน การค้ายาเสพติด ไม้เถื่อน สินค้าเถื่อน ตลอดจนการจารกรรมและการก่อวินาศกรรม

ตารางที่ 6 การปฏิบัติการกิจการป้องกันประเทศ

ภารกิจ/การปฏิบัติ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1. การเตรียมความพร้อมของหน่วย และกำลังพล ด้วยการฝึกอบรม ด้านต่าง ๆ และรับ อส. สำรอง (ฝึกทบทวนประจำสัปดาห์ 72 ครั้ง)	79	68.10
2. การตั้งจุดตรวจชายแดน 1 แห่ง 2.1 ลาดตระเวนชายแดน 19 ครั้ง 2.2 ผลักดันราษฎรลาวกลับประเทศ 18 ครั้ง	37	31.90
รวม	116	100

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่า มีการปฏิบัติการด้านกิจการป้องกันประเทศทั้งสิ้น 116 ครั้ง และไม่มีการปฏิบัติการสู้รบแต่อย่างใด ภารกิจด้านนี้ส่วนใหญ่เป็นการเตรียมความพร้อมของหน่วยและกำลังพล ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานในที่ตั้งหน่วยดำเนินการ 79 ครั้ง หรือร้อยละ 68.10 ในจำนวนนี้เป็นภารกิจทบทวนประจำสัปดาห์ของหน่วยเอง 72 ครั้ง และเป็นภารกิจอบรมร่วมกับหน่วยอื่น ซึ่งใช้ครูฝึกจากหน่วยทหาร 8 ครั้ง สำหรับการปฏิบัติงาน ณ จุดตรวจชายแดน ร้อย อส. จ. เลข ได้รับมอบให้รับผิดชอบบริเวณภูมิประเทศสำคัญ 1 แห่ง มีการปฏิบัติงาน ณ จุดตรวจและบริเวณรับผิดชอบ 37 ครั้ง หรือร้อยละ 31.90

สรุปได้ว่า บทบาทในด้านกิจการป้องกันประเทศของ ร้อย อส. จ. เลข ส่วนใหญ่เป็นการปฏิบัติการกิจในด้านเตรียมความพร้อมของหน่วย เพื่อเป็นกำลังสำรองหรือเพิ่มเติมกำลังแก่ฝ่ายทหารในยามจำเป็น เป็นหลักสำคัญ

- ด้านการควบคุมความเสียหายในทันที เขตหลัง

จากการเก็บข้อมูลโดยดูจากหลักฐาน เอกสารและแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด เลข ประจำปี 2534 พบว่า จังหวัดเลย ได้ขออนุมัติใช้แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนประจำปี 2533 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2532 เป็นแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในปี 2534 อีกครั้งหนึ่ง เพราะสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมความเสียหายในทันที เขตหลังและลักษณะของภัยที่อาจเกิดขึ้นในจังหวัดเลย ตลอดจนเจ้าหน้าที่และวัสดุอุปกรณ์ที่จัดเตรียมไว้มิได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากสถานการณ์ในปี 2533 ซึ่งผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร ได้อนุมัติให้ใช้แผนดังกล่าวได้

แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดเลย ประจำปี 2534 เป็นแผนที่ได้วางมาตรการเตรียมการและปฏิบัติ ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการเกิดภัย ทั้งจากการกระทำของข้าศึกและภัยธรรมชาติ เพื่อควบคุมความเสียหายไว้อย่างครอบคลุม ภัยฝ่ายพลเรือนทั้ง 4 ด้าน คือ การป้องกันและระงับการก่อวินาศกรรม การป้องกันและบรรเทาภัยทางอากาศ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการอพยพประชากรและส่วนราชการ ทุกกรณีของภัยที่เกิดขึ้น

ในด้านบทบาทของ ร้อย อส.จ. เลข ทั้งสองกองร้อย ในแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดเลย ประจำปี 2534 นั้น ปรากฏว่า บก.อส.จ. เลข ได้มีหนังสือที่ ลข.0016/ว 192 ลงวันที่ 4 พฤษภาคม 2533 เรื่องการบรรจุกำลังพลสมาชิก อส. ไว้ในแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสั่งการให้ ผบ.ร้อย อส.จ. และ ผบ.ร้อย อส.อ. ทุกกองร้อยในสังกัด ประสานงานกับอำเภอและเทศบาล ขอให้บรรจุสมาชิก อส. ที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ไว้ในแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกับหน่วยงานดังกล่าว อย่างสม่ำเสมอ และให้เข้าปฏิบัติหน้าที่ตามแผนทันทีเมื่อเกิดภัยฝ่ายพลเรือนขึ้น ซึ่งการสั่งการตามหนังสือฉบับนี้ เป็นการสั่งการตามหนังสือ บก.อส.ที่ มท 0416/ว 13 ลงวันที่ 28 มีนาคม 2533 เรื่องการบรรจุกำลังพลสมาชิก อส. ไว้ในแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งสั่งการให้ บก.อส.จ. ถือปฏิบัติทั่วประเทศ

จากการตรวจสอบแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของอำเภอและเทศบาล ในจังหวัดเลย ทุกแผน ปรากฏว่าไม่มีการบรรจุกำลังพลสมาชิก อส. สังกัดกองร้อยใด ไว้ในแผนดังกล่าวแต่อย่างใด ทั้งที่สมาชิก อส. สังกัด ร้อย อส.จ. ทั้ง 2 กองร้อย ได้เคยผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมาแล้ว ตั้งแต่ปี 2530 และจากการที่ผู้วิจัยเคยรับราชการในตำแหน่งป้องกันจังหวัดเลย (ระหว่างปี 2534) และต้องทำหน้าที่ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายอำนาจการ บก.อส.จ. เลข

ซึ่งผู้รับผิดชอบการบริหารงานตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและงานกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด
 เลข ก็มีได้เคยปรากฏในทางปฏิบัติเช่นเดียวกันว่า กองร้อย อส.จ. เลข ทั้ง 2 กองร้อย ได้เข้า
 มามีบทบาทในการดำเนินการควบคุมความเสียหายในพื้นที่เขตหลัง ตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
 จังหวัด ประจำปี 2534 แต่อย่างไรก็ดี เช่น กรณีพายุโซนร้อน "เฟรด" พัดผ่านพื้นที่จังหวัดเลยใน
 ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2534 การไหลบ่าของน้ำจากภาคเหนือลงสู่แม่น้ำโขง ทำให้เกิดน้ำท่วม
 บริเวณพื้นที่อำเภอเชียงคานในช่วงเดือนสิงหาคม 2534 บทบาทต่าง ๆ ในการเข้าช่วยเหลือ
 เจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นเพื่อระงับภัยที่เกิดขึ้น และการฝึกซ้อมแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนดังกล่าว กลับตก
 ไปอยู่ที่ กองร้อย อส.อ. ซึ่งทางอำเภอสั่งใช้ในฐานะ ผบ.ร้อย อส.อ. โดยมีได้มีการกำหนด
 บทบาทหน้าที่ของสมาชิก อส. เหล่านั้นไว้ในแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของอำเภอแต่อย่างไรก็ตาม

**ตารางที่ 7 สรุปบทบาท ร้อย อส.จ. เลข
 ในกระบวนการพิทักษ์พื้นที่ เขตหลังของจังหวัดเลย**

ภารกิจ/การปฏิบัติ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
<u>ด้านการระวังป้องกันพื้นที่ เขตหลัง</u>		
1. การรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน	83	31.92
2. การรักษาความมั่นคงภายในของชาติ	61	23.46
3. การป้องกันประเทศ	116	44.62
รวม	260	-
<u>ด้านการควบคุมความเสียหายในพื้นที่ เขตหลัง</u>		
1. ความเสียหายที่เกิดจากการกระทำ ของข้าศึก	-	-
2. ความเสียหายที่เกิดจากภัยธรรมชาติ	-	-
รวม	-	-
รวมทั้งสิ้น	260	100

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่า บทบาทของกองร้อย อส.จ. เลข ในฐานะกองกำลัง
กึ่งทหารในกระบวนการนิเทศพื้นที่ เขตหลัง มีการปฏิบัติการเฉพาะในด้าน การระวังป้องกันพื้นที่
เขตหลังเท่านั้น โดยไม่มีการปฏิบัติในด้านการควบคุมความเสียหายในพื้นที่ เขตหลังแต่อย่างใด

และหากย้อนกลับไปดูผลการปฏิบัติที่กล่าวมาตั้งแต่ต้น ประกอบกับตารางที่ 7 อีกครั้ง
หนึ่ง สามารถจำแนกบทบาทเฉพาะด้านที่มีการปฏิบัติจริง ได้ดังนี้

1. บทบาทในกระบวนการนิเทศพื้นที่ เขตหลัง ที่มีการดำเนินการมากที่สุด คือ การ
ป้องกันประเทศมีการปฏิบัติรวม 116 ครั้ง หรือร้อยละ 44.62 ของผลการปฏิบัติการทั้งสิ้น
260 ครั้ง โดยในจำนวนนั้นจะเป็นการฝึกอบรม เพื่อเตรียมความพร้อมของหน่วยและกำลังพล
ด้วยการฝึกทบทวนประจำสัปดาห์ การฝึกทดแทน การฝึกยิงปืน การฝึกป้องกันและปราบปรามการ
ก่อความไม่สงบ และอื่น ๆ รวม 79 ครั้ง ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานภายในของหน่วยเอง โดยมิได้
เข้าไปสัมผัสหรือส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ ในขณะที่เป็นการปฏิบัติการ ลักษณะปฏิบัติการ
ในพื้นที่ 37 ครั้ง หรือประมาณครึ่งหนึ่งของการปฏิบัติงานภายในหน่วย เพื่อเตรียมความพร้อมการ
เป็นกำลังสำรองของฝ่ายทหาร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. บทบาทที่เข้มมาก คือการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในร่วมกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและตำรวจ มีการปฏิบัติมากกว่า 83 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 31.92 โดยปฏิบัติงานในด้านการข่าวมากที่สุดถึง 34 ครั้ง สำหรับการจับผู้กระทำความผิดอาชญากรรม มีการดำเนินการเป็นลำดับรองลงมา คือปฏิบัติถึง 25 ครั้ง ในจำนวนนี้ สามารถเข้าจับกุมผู้กระทำความผิดได้ถึง 22 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการจับผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า (จำนวน 21 ครั้ง) จากข้อมูลที่ปรากฏ อาจกล่าวได้ว่า การปฏิบัติงานด้านการข่าวของกองร้อย อส.จ. มีประสิทธิภาพสูงมาก เพราะส่งผลให้มีการจับกุมผู้กระทำความผิดได้ถึง 22 ครั้ง

3. บทบาทในกระบวนการนิเทศพื้นที่ เขตหลังของ ร้อย อส.จ. ทั้ง 2 กองร้อย ลำดับสุดท้าย ได้แก่ การรักษาความมั่นคงภายในของชาติ มีการดำเนินการทั้งสิ้น 61 ครั้ง หรือร้อยละ 23.46 การปฏิบัติการกิจด้านนี้ ที่กระทำมากที่สุด คือ การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ ซึ่งมีการดำเนินการ 43 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 70.50 ในจำนวนการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์นี้ เป็นการปฏิบัติการรุกทางการเมืองมากถึง 39 ครั้ง ในขณะที่มีการปฏิบัติการรุกทางการเมืองเพียง 4 ครั้งเท่านั้น และไม่มีการใช้กำลังอาวุธในการปฏิบัติการกิจดังกล่าวแต่อย่างใด จากข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่า

จึงสรุปได้ว่า บทบาทของร้อย อส.จ. เลข ในกระบวนการนิเทศพื้นที่ เขตหลัง มีการปฏิบัติเฉพาะด้านการระวังป้องกันพื้นที่ เขตหลังเท่านั้น และให้ความสำคัญต่อการป้องกันประเทศมากที่สุด โดยเน้นการเตรียมความพร้อมของหน่วยและกำลังพล ในการเป็นกำลังสำรองหรือเพิ่มเติมกำลังให้แก่ฝ่ายทหารเป็นหลัก บทบาทในลำดับรองลงมา ได้แก่ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในโดยเน้นการปฏิบัติการข่าว การจับผู้กระทำความผิด และการจับกุม เป็นลักษณะการปฏิบัติในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน บทบาทลำดับสุดท้าย ได้แก่ บทบาทในการรักษาความมั่นคงภายในของชาติ ซึ่งมีการดำเนินการทั้งสิ้น 61 ครั้ง ในจำนวนนี้ภารกิจที่ ร้อย อส.จ. เลข ให้ความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ การรุกทางการเมืองเพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์อย่างถาวร โดยมีการปฏิบัติมากถึง 39 ครั้ง หรือมากกว่าครึ่งหนึ่งของภารกิจด้านนี้

ส่วนที่ 2 พิจารณาพื้นที่ที่เข้าไปปฏิบัติการกิจ โดยพิจารณาจากภารกิจที่ต้องเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ ตำบล หมู่บ้าน ที่อยู่ในเขตพื้นที่ตามแผนปฏิบัติการนิเทศพื้นที่ เขตหลัง ในจังหวัด เลข คือพื้นที่ ที่ 1 หรือ พื้นที่เพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดน ได้แก่อำเภอชายแดน 6 อำเภอ และพื้นที่ ที่ 2 หรือ พื้นที่เพื่อความมั่นคงภายใน ได้แก่ พื้นที่หลังแนวชายแดน 4 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ

ตารางที่ 8 จำนวนการปฏิบัติงานรวมของ วิชา ศษ.ว. ถึง 2 ของวิชา
 จำนวนตามประเภทการปฏิบัติงานของ วิชา ศษ.ว. (เฉพาะการปฏิบัติงาน วิชา วิทยาศาสตร์ โภชนา)

ลักษณะงานปฏิบัติ	โหนดปฏิบัติงาน											รวม (ครั้ง)	
	โหนดที่ 1						โหนดที่ 2						
	นำแก้ว	ล้างจาน	ปรุงอาหาร	ทำดี	เสิร์ฟอาหาร	นำกลับ	เก็บของ	ทำความสะอาด	ล้างจาน	นำแก้ว	นำผ้า		
การปฏิบัติงานในโหนดที่ 1 ของวิชา													
1. การทำความสะอาดห้องเรียน													
ร่วมทำกับ เจ้าหน้าที่งานช่างควบคุมการปฏิบัติงานในอาคารเรียนร่วมกับบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง													
1.1 การเก็บข้าวที่เก็บของในห้องเรียน	-	-	-	-	-	1	5	3	2	14	9	-	34
1.2 การล้างจาน	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
1.3 การจัดชุดอาหาร	-	-	-	-	-	1	4	3	3	11	3	-	25
1.4 การปรุงอาหาร	-	-	-	-	-	2	5	2	3	7	3	-	22
1.5 การเข้าร่วมกับโครงการชุมชน	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
2. การทำความสะอาดในของวิชา													
2.1 การทำความสะอาดห้องโถง ชั้นที่ 1 ของโรงเรียน													
2.2 การทำความสะอาดอาคาร	2	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	2	10
2.2.1 การทำความสะอาด													
2.2.2 การทำความสะอาดห้องเรียน	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
2.2.2 การทำความสะอาดห้องเรียน													
2.2.2 การทำความสะอาดห้องเรียน	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
2.3 การทำความสะอาดในของวิชา													
2.3.1 การทำความสะอาด													
1) การทำความสะอาดทางวิทยาศาสตร์และช่วยเรื่องประชาชน	1	1	2	-	-	3	4	2	5	1	2	6	27
(ตามโครงการ ศษ.ว. มีพื้นที่และพื้นที่รับผิดชอบ)	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	-	10
2) การให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน (ชม.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3.2 การทำความสะอาด													
1) การลาดตระเวนผู้ขายและตรวจราคา	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	3
2) การฝึกอบรมวิชาความรู้แก่ประชาชน และช่วยจัดระเบียบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
3. การปฏิบัติงานพิเศษ													
3.1 การทำความสะอาด													
3.2 การลาดตระเวนตามแนวชายแดน	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
3.3 การนำวิทยากรมาโรงเรียน	-	-	-	-	-	19	-	-	-	-	-	-	19
3.3 การนำวิทยากรมาโรงเรียน	-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	18
รวมเป็นการปฏิบัติในของแต่ละวิชา ถึงอำเภอ	3	2	4	2	2	50	31	11	15	34	18	9	181
รวมเป็นการปฏิบัติในแต่ละโหนด ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ	โหนดที่ 1 - 03 ครั้ง						โหนดที่ 2 - 116 ครั้ง					181	

จากตารางที่ 8 จะเห็นว่า กองร้อย อส.จ. เลข มีการปฏิบัติงานในพื้นที่ มากถึง 181 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 69.61 ของการปฏิบัติการทั้งหมด จำนวน 260 ครั้ง และเมื่อแยกการปฏิบัติงานออกเป็นพื้นที่ตามแผนปฏิบัติการนิทกษพื้นที่เขตหลัง ก็จะพบว่ามีการปฏิบัติงานในพื้นที่ ที่ 2 (พื้นที่เพื่อความมั่นคงภายใน) มากกว่า การปฏิบัติงานในพื้นที่ ที่ 1 (พื้นที่เพื่อความมั่นคงตามแนวชาย) ในอัตราส่วน 118 : 63 ครั้ง หรือ 1 : 1.87 ครั้ง

เมื่อจำแนกบทบาทในแต่ละพื้นที่ จะเห็นว่า การปฏิบัติการในพื้นที่ ที่ 2 ซึ่งถือเป็นพื้นที่สนับสนุนการรบและสนับสนุนการช่วยรบ ส่วนใหญ่เป็นการปฏิบัติการ ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน และการรักษาความมั่นคงภายใน โดยมีการปฏิบัติในพื้นที่อำเภอนาดวง และอำเภอเมือง มากที่สุดตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากในเขต 2 อำเภอดังกล่าวมีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า อยู่ในอัตราที่สูงมากกว่าพื้นที่อื่น จึงเน้นหนักการปฏิบัติทั้งการสืบข่าวและการจับกุมลงไปในพื้นที่นี้ สำหรับพื้นที่กิ่งอำเภอผาขาว และอำเภอวังสะพุงจะเห็นว่าการดำเนินการปฏิบัติการทางจิตวิทยามากกว่าอำเภออื่น โดยส่งชุด อส.สัมพันธและหน่วยสันติเมต เข้าไปดำเนินการถึง 6 และ 5 ครั้ง ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากในช่วงปี 2534 มีการนำการนัดหมายเพื่อความ มั่นคงตามโครงการหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) เข้าไปดำเนินการในพื้นที่กิ่ง อำเภอผาขาวหลายหมู่บ้าน กองร้อย อส.จ. ในฐานะกองกำลังกึ่งทหารในระบบต่อสู้เบ็ดเสร็จ จึงได้รับมอบภารกิจให้เข้าสนับสนุนการปฏิบัติงานดังกล่าวเป็นกรณีพิเศษ ในขณะที่พื้นที่อำเภอวังสะพุง มีโครงการศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ ตั้งอยู่ 2 โครงการ และกำลังเร่งรัดโครงการให้บังเกิดผลโดยเร็วที่สุด

สำหรับบทบาทในพื้นที่ ที่ 1 พื้นที่เพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดน ผู้นำการปฏิบัติการของ ร้อย อส.จ. จะลงไปกิ่งอำเภอปากชมเป็นส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติการด้านต่าง ๆ ถึง 50 ครั้ง ในจำนวนการปฏิบัติทั้งหมด 63 ครั้ง (คิดเป็นร้อยละ 79.36) ในขณะที่อำเภอนาแห้ว อันเป็นที่แห่งเล็งพิเศษ กลับมีการปฏิบัติงานเพียง 3 ครั้ง และอำเภอชายแดนอื่น ๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ 2 - 4 ครั้งเท่านั้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจาก ร้อย อส.จ. ได้รับการแบ่งมอบความรับผิดชอบให้รับผิดชอบเฉพาะพื้นที่อำเภอปากชมเท่านั้น สำหรับพื้นที่อำเภออื่น ๆ การปฏิบัติการตามกระบวนการนิทกษพื้นที่เขตหลัง จะอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยกำลังอื่น เช่น กรมทหารราบที่ 21, กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 246 อำเภอเชียงคาน และที่ 247 อำเภอด่านซ้าย และหน่วยโครงการนัดหมายพื้นที่เพื่อความมั่นคง อำเภอภูเรือ โดยมีการส่งสมาชิก อส.สังกัด ร้อย อส.อ.พื้นที่ เป็นกำลังสนับสนุน

ฉะนั้น จากข้อมูลตามตารางที่ 8 จึงสรุปได้ว่า บทบาทของกองร้อย อส.จ.เลข ในฐานะกองกำลังกึ่งทหารในกระบวนการนิทักษ์พื้นที่เขตหลัง มีการปฏิบัติภารกิจในพื้นที่เพื่อความมั่นคงภายใน มากกว่าพื้นที่เพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดน โดยการปฏิบัติงานในพื้นที่เพื่อความมั่นคงภายในจะเป็นไปในลักษณะกระจายเข้าปฏิบัติงานในทุกอำเภอ และกิ่งอำเภอในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกันตามความจำเป็นของภารกิจ ในขณะที่การปฏิบัติงานในพื้นที่เพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดนจะกระจุกตัวอยู่เฉพาะในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายให้เท่านั้น

ส่วนที่ 3 บทบาทของ ร้อย อส.จ.เลข ในกระบวนการนิทักษ์พื้นที่เขตหลัง ที่มีต่อการรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ โดยพิจารณาการปฏิบัติงานของ ร้อย อส.จ.เลข ที่ส่งกระทบไปสู่องค์ประกอบของความมั่นคงของชาติ 4 ด้าน คือ ความมั่นคงของชาติทางด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงของชาติทางด้านสังคม ความมั่นคงของชาติทางด้านการเมือง และความมั่นคงของชาติทางด้านอาหาร ว่าได้มีการปฏิบัติงานเพื่อรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในด้านต่าง ๆ เหล่านี้มากน้อยเพียงใด

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 บทบาทของ รั้อย อส.จ. เลข
ในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ
(พิจารณาเฉพาะภารกิจที่มีการปฏิบัติจริง ตามกรอบภารกิจ 4 แนวทาง)

ลักษณะของการปฏิบัติการกิจ	เสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้าน			
	เศรษฐกิจ	สังคม จิตวิทยา	การเมือง	การทหาร
ภารกิจตามมาตรา 16 และการสนับสนุนนโยบาย มท.				
1. การรักษาความสงบเรียบร้อยร่วมกับเจ้าพนักงาน ฝ่ายปกครองและตำรวจ		/		
1.1 การสืบข่าวอาชญากรรม		/		
1.2 การตั้งจุดตรวจ		/		
1.3 การจัดสายตรวจติดตาม		/		
1.4 การจับกุม ผู้ลักลอบตัดไม้ ทำลายป่า ผู้หลบหนีเข้าเมือง	/		/	
1.5 การแก้ไขปัญหายาเสพติด	/		/	
2. การอยู่เวรยามประจำศาลากลางจังหวัด และ กอ.รมน. จว.				/
3. การป้องกันการจลาจล				
3.1 การปฏิบัติการข่าว ในพื้นที่ล่อแหลม ต่อการแทรกซึม (อ.ท่าลี่)	/	/	/	/
3.2 จับกุมผู้มีพฤติกรรมน่าสงสัย	/	/	/	/

ลักษณะของการปฏิบัติการกิจ	เสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้าน			
	เศรษฐกิจ	สังคม จิตวิทยา	การเมือง	การทหาร
การต่อสู้เพื่อเอกราชคอมมิวนิสต์				
1. การรุกรานทางการเมือง				
1.1 การอบรมให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิก อส. และประชาชน (ผปม.)				
1.2 การปฏิบัติงานหน่วยสันติमित และโครงการ อส. สัมพันธ์				
- การประชุมชี้แจงข้อราชการและให้ความรู้แก่ประชาชนในทุก ๆ ด้าน				
- การช่วยเหลือประชาชน ด้านการรักษาพยาบาล ตัดผม และซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องมือการเกษตร				
- การนำราษฎรพัฒนา สร้าง และซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์				
- การสนับสนุนศูนย์ศิลปะพิเศษ				
- ปฏิบัติงานตาม โครงการอีสานเขียว				
- ปฏิบัติงานตามโครงการ คจก.				
- การสร้างความเข้าใจต่อราษฎรที่มีความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่				
- การแสดงดนตรีให้ความบันเทิง				
2. การรุกรานทหาร				
2.1 การลาดตระเวนและตรวจยึดอาวุธ				
2.2 การฝึกวิชาทหารแก่ประชาชน และช่วยจัดระบบรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน				

ลักษณะของการปฏิบัติการกิจ	เสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้าน			
	เศรษฐกิจ	สังคม จิตวิทยา	การเมือง	การทหาร
การสนับสนุนฝ่ายทหารในการป้องกันประเทศ				
1. การเตรียมความพร้อมของหน่วยและกำลังพล		/		/
2. การเตรียมความพร้อมด้านระวังป้องกันประเทศ				
2.1 การตั้งจุดตรวจชายแดน	/	/	/	/
2.2 การลาดตระเวนตามแนวชายแดน	/	/	/	/
2.3 การผลักดันชาวลาวกลับประเทศ	/	/	/	/
รวมทั้งสิ้น 23 การกิจ				
จำนวนการกิจที่มีส่วนเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ	14	19	11	9
	การกิจ	การกิจ	การกิจ	การกิจ
คิดเป็นร้อยละของการกิจทั้งหมด	60.86	82.60	47.83	39.1

จากตารางที่ 9 จะเห็นว่า จากกรอบแนวทางในการปฏิบัติการกิจของสมาชิก อส. ซึ่งมีอยู่ 4 แนวทาง ร้อย อส.จ. เลข ทั้ง 2 กองร้อย มีการปฏิบัติจริงครบทุกแนวทาง จำนวน 23 การกิจ ในจำนวนการกิจที่มีการปฏิบัตินี้ เป็นการกิจที่มีส่วนในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติทางด้านสังคมจิตวิทยามากที่สุด คือ 19 การกิจ หรือร้อยละ 82.60 ของการกิจทั้งหมด เป็นการกิจที่มีส่วนในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้านเศรษฐกิจ 14 การกิจ หรือร้อยละ 60.86 เป็นการกิจที่มีส่วนเสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้านการเมือง 11 การกิจ หรือร้อยละ 47.83 และเป็นการกิจที่มีส่วนเสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้านการทหาร 9 การกิจ หรือร้อยละ 39.1 ของการกิจที่ ร้อย อส.จ. เลข ปฏิบัติซึ่งถือว่ามีส่วนน้อยที่สุด

นอกจากนี้ จะเห็นว่า ในการปฏิบัติการกิจของ ร้อย อส.จ. เลข นั้น การกิจหนึ่งสามารถที่จะส่งผลต่อการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติได้ในหลาย ๆ ด้าน ไปพร้อมกันอีกด้วย

จึงสรุปได้ว่า บทบาทของ ร้อย อส.จ. เลข ทั้ง 2 กองร้อย ที่ได้ปฏิบัติการกิจตาม กระบวนกาวินัยกัสนั้นที่ เขตหลัง มีส่วนโดยตรงต่อการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ โดยมีส่วนใน

การเสริมสร้างความมั่นคงของชาติทางด้านสังคมจิตวิทยามากที่สุด รองลงมาได้แก่ การสร้างความมั่นคงของชาติด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการทหารตามลำดับ โดยในการปฏิบัติการกิจแต่ละครั้งอาจจะมีส่วนในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในหลาย ๆ ด้านไปพร้อมกัน ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ความมั่นคงของชาติในแต่ละด้านมีส่วนสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน หากเสริมสร้างให้ด้านหนึ่งเกิดความมั่นคงแล้ว ก็ย่อมจะส่งผลให้เกิดความมั่นคงในอีกด้านหนึ่งได้ โดยต่างก็เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน

สรุป

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการปฏิบัติการกิจของ ร้อย อส.จ. เลข ทิ้ง 2 กองร้อย ในกระบวนการนิทกษณ์ที่ เขตหลังของจังหวัดเลย พบว่า

ส่วนที่ 1 ร้อย อส.จ. เลข ทิ้ง 2 กองร้อยมีบทบาทในกระบวนการนิทกษณ์ที่ เขตหลังเฉพาะในด้านการระวังป้องกันที่ เขตหลังเท่านั้น โดยมีบทบาทในด้านการป้องกันประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อย และการรักษาความมั่นคงภายในของชาติ มากตามลำดับ

ส่วนที่ 2 เมื่อพิจารณาพื้นที่ที่ ร้อย อส.จ. เลข ทิ้ง 2 กองร้อย เข้าไปมีบทบาทในการปฏิบัติการกิจตามกระบวนการนิทกษณ์ที่ เขตหลัง พบว่า ร้อย อส.จ. เลข เข้าไปมีบทบาทในพื้นที่เพื่อความมั่นคงภายใน มากกว่าพื้นที่เพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดน โดยในการปฏิบัติการกิจในพื้นที่เพื่อความมั่นคงภายในจะมีลักษณะการกระจายภารกิจให้ครอบคลุมทั่วทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในพื้นที่ แต่การปฏิบัติการกิจในพื้นที่เพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดนจะมีการปฏิบัติเฉพาะในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

ส่วนที่ 3 ร้อย อส.จ. เลข ทิ้ง 2 กองร้อย มีการปฏิบัติการกิจครบถ้วนทั้ง 4 แนวทางที่ บก.อส. ไว้วางใจ โดยมีการปฏิบัติการกิจทั้งสิ้น 23 ภารกิจ และลักษณะการปฏิบัติการกิจทั้ง 23 ภารกิจนี้ ได้มีส่วนช่วยเสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงของชาติด้านสังคมจิตวิทยามากที่สุด รองลงมาตามลำดับได้แก่ การช่วยเสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้านเศรษฐกิจ การเมือง และการทหาร

ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่า กองอาสารักษาดินแดนเป็นกองกำลังกึ่งทหาร ที่มีบทบาทในกระบวนการนิทกษณ์ที่ เขตหลัง ในลักษณะที่เสริมสร้างให้เกิดความมั่นคงของชาติ และเกิดความ

สงบเรียบร้อยขึ้นภายในประเทศ อันเปรียบเสมือนพลังอำนาจอันมหาศาล ในการดำเนินกระบวนการ
การป้องกันประเทศ ทั้งในยามสงบและยามสงคราม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยทุก
ประการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย